HET VIERDE INTERNATIONALE BELASTINGCONGRES VAN DE I.F.A.

door Th. van Hoorn

In Monte Carlo is van 21 tot 23 September 1950 het Vierde Internationale Belasting Congres gehouden, georganiseerd door de International Fiscal Association (I.F.A.).

Aanvankelijk zou dit Congres gehouden zijn in de eerste week van September te Brussel; de innerlijke spanningen, welke medio 1950 in België optraden als gevolg van de Koningskwestie, zijn evenwel oorzaak geworden dat men te elfder ure een andere plaats van bijeenkomst heeft moeten zoeken, en tenslotte te Monte Carlo bijeen is gekomen.

Op het aantal deelnemers aan het Congres heeft deze omstandigheid een zeer nadelige invloed gehad; slechts 64 congressisten waren aanwezig uit dertien landen, terwijl het Congres in Scheveningen 1947 circa 170 deelnemers telde.

Verschillende destijds vertegenwoordigde landen lieten geheel verstek gaan, zoals Egypte en Turkije, en wellicht om andere redenen ook Tsjecho Slowakije en Hongarije. Daarentegen was Israel ditmaal vertegenwoordigd.

De discussies op het Congres hadden betrekking op de beide volgende aan de orde gestelde onderwerpen:

1. Les bases d'imposition des revenus affectés par les variations de la monnaie nationale ou des devises étrangères,
2. Elimination des obstacles d'ordre fiscal au rapprochement des systèmes économiques européens.

Wat het eerste van deze beide onderwerpen betreft, laten wij hieronder allereerst de tekst volgen van de Resolutie, die door het Congres met betrekking tot dit onderwerp werd aangenomen:

> „En période de hausse générale des prix, provenant de variations monétaires de fait ou de droit, des mesures efficaces et immédiates doivent être prises pour éviter que l'impôt diminue la capacité de production des entreprises; pour aboutir à ce résultat, il apparait souhaitable d'envisager l'application des principes suivants:
>
> a. l'impôt ne devrait atteindre que le bénéfice réel, réalisé, consommable, qui résulte de la vente d'un bien; il ne devrait jamais atteindre le bénéfice apparent provenant d'une simple réévaluation d'un bien quelconque de l'actif de l'entreprise;
> b. Au regard du bénéfice réalisé après la vente d'un bien, une exonération totale et définitive devrait être accordée pour les bénéfices réalisés sur les biens considérés comme nécessaires au maintien du potentiel de production de l'entreprise".

Zoals men ziet zijn in deze resolutie enige zeer belangrijke principes verwerkt betreffende hetgeen men een rationele grondslag van belastingheffing zou mogen noemen.

1. de belastingheffing zal nimmer mogen aantasten de productie-capaciteit van de onderneming; mocht een stijging van het algemene prijsniveau, voortspruitend uit valuta-schommelingen, als gevolg dreigen

te hebben dat dit principe in gevaar zou kunnen komen, dan dienen onverwijld daartegen doeltreffende maatregelen te worden genomen;
2. de belastingheffing mag uitsluitend geschieden van werkelijke, gerealiseerde en verteerbare winsten; zij mag nimmer de schijnwinsten treffen, welke uit een blote revaluatie van enig activum ontstaan;
3. indien activa worden gerealiseerd, welke beschouwd kunnen worden als onmisbaar voor het behoud van de potentiële productie-capaciteit van een onderneming, dan dient voor de daaruit ontstane winst een volledige en definitieve vrijstelling van belasting te worden gegeven.

Het behoeft geen betoog, dat de bovenontwikkelde principes alle aandacht verdienen in een periode als de huidige, waar de belastingheffing steeds groter gevaar doet ontstaan dat de economische positie der ondernemingen zal worden aangetast, voor zover dit niet reeds hier en daar inderdaad is geschied; wel zeer in het bijzonder geldt dit voor het belasten van schijnwinsten, ontstaan als gevolg van devaluatie.

In dit verband verdient ook nog de speciale aandacht, hetgeen in de vergadering der Nederlandsche Vereeniging voor Internationaal Belastingrecht (Nederlandse Groep van de I.F.A.) van 10 December 1949 werd opgemerkt door de Voorzitter, Professor Smeets, bij de discussies over het onderwerp „Grondslagen van de Belastingheffing over „inkomsten, welke het onderwerp zijn van schommelingen in nationale of vreemde valuta" in zake het rapport van de Heer H. G. Hootsen.*)

Volgens het verslag der discussies liet Professor Smeets zich in het debat als volgt uit:

„Het is toch eigenlijk zó, dat de winst van een onderneming eerst „nauwkeurig kan worden bepaald bij het einde van de onderneming. „Niettemin wordt deze onbekende winst, zowel in de bedrijfseconomie „als in het fiscale recht, jaarlijks in moten gehakt. Het behoeft weinig „betoog, dat men bij het verdelen van deze in haar totaliteit nog onbe„kende winst, zeer voorzichtig moet zijn."

Deze bewoordingen, hoewel niet even principieel geformuleerd als de Resolutie van het Congres te Monte Carlo, houden in wezen een vrijwel even dringende waarschuwing in tegen iedere ondoordachte belastingheffing.

Ter zake van het tweede op het Congres aan de orde gestelde onderwerp:

„2. Elimination des obstacles d'ordre fiscal au rapprochement des systèmes économiques européens" werd door de Rapporteur Général, Dr W. H. van den Berge, een zeer uitvoerig rapport ingediend, waarin als conclusie onder meer de wenselijkheid wordt uitgesproken, dat de O.E.E.C. het fiscale probleem diepgaand moge bestuderen in het kader van de algemene economische en sociale toenadering der Europese staten.

In zijn rapport stelt Dr van den Berge vast, dat hoe meer de na de oorlog vrij algemeen geldende import-beperkingen en deviezen-bepalingen zullen kunnen worden afgeschaft, respectievelijk verzacht, hoe meer de fiscale belemmeringen juist door dit minder stringent worden van

*) Dit rapport en de daarover gehouden discussies mogen hierbij in de bijzondere aandacht worden aanbevolen, van de in fiscaliteiten belangstellende lezers; het Secretariaat van de Nederlandsche Groep van de I.F.A. is gevestigd Emmalaan 2, Haarlem.

bedoelde maatregelen, aan belangrijkheid zullen gaan winnen; alsdan zullen belastingstelsels die hetzij de vrije circulatie der kapitalen, hetzij de internationale investeringsmogelijkheden bemoeilijken, meer en meer een overwegende belemmering vormen bij het streven, de economische systemen in Europa naar elkander toe te laten groeien.

Daarbij wordt er dan verder op gewezen, dat deze systemen ieder voor zich ontstaan zijn als gevolg van een langdurige historische ontwikkelingsgang, en daarbij meermalen belangrijk beïnvloed zijn door het verloop der oorlogen.

Gezien deze situatie zou de rapporteur de suggestie wensen te doen, in elk geval iedere maatregel te vermijden die een toenadering zou kunnen bemoeilijken, en daarnaast provisorische of incidentele maatregelen te treffen in gevallen waar het belastingstelsel aan een toenadering in den weg staat, een en ander onder zorgvuldige behartiging van de belangen der nationale economie.

Daarbij wordt dan met nadruk gesteld, dat de toepassing van het non-discriminatie-beginsel een daadwerkelijke bijdrage zou mogen heten voor de toenadering, ook al wordt toegegeven dat een volledige doorvoering van dit beginsel onder de huidige omstandigheden nauwelijks te verwezenlijken zou zijn, gezien de zo sterk uiteenlopende economische toestanden in de Europese staten.

Als een maatregel, welke niettemin reeds thans uitvoerbaar zou zijn wordt genoemd „l'application du principe de territorialité de l'impôt", waarbij voor de geëxporteerde handelsgoederen vrijstelling wordt verleend, eventueel restitutie van het betaalde.

Voor zover betreft de Inkomsten-belasting en de Vermogensbelasting zou het een stap vooruit mogen heten, indien men in de Europese staten zou kunnen geraken tot een eenheid van opvatting betreffende het verband tussen de belasting op de winsten der naamloze vennootschappen enerzijds, en de inkomstenbelasting op de baten welke de individuele aandeelhouders daaruit genieten anderzijds.

Teneinde zoveel mogelijk in de internationale verhoudingen tot een uniforme regeling te komen, wordt de wenselijkheid betoogd, dat alle Europese staten onderling bilaterale verdragen zouden sluiten ter voorkoming van het euvel der dubbele belasting. Voor zover dit thans nog niet te verwezelijken zou zijn, behoren in de landelijke belasting-wetgevingen regelen te worden opgenomen, welke op redelijke wijze zoveel mogelijk dubbele belastingheffing voorkomen.

Nadat in het rapport van Dr van den Berg nog in het kort de grondslagen zijn gereleveerd, welke meer en meer in de belastingverdragen burgerrecht hebben verkregen op het terrein van de „établissement stable", van de verhouding moeder-maatschappij tot dochter-maatschappij en van de inkomsten verkregen uit royalties, waarbij voorts door de rapporteur nog in het bijzonder de toepassing van „un esprit libéral" wordt gepropageerd tegenover „les visites de commerce et les visites de techniciens", spreekt de rapporteur de wenselijkheid uit, dat in de onderhandelingen nadrukkelijk de noodzakelijkheid van een Europese toenadering voorop moge staan, waarbij dan ook afgezien moge worden van het najagen van bepaalde voordelen op korte termijn door iedere partij op zich zelf.

Dit zou er overigens zeer toe kunnen bijdragen, dat voortaan niet telkens herziening der verdragen nodig zou blijken.

Het bestuderen der ingekomen rapporten over dit onderwerp heeft

op het Congres te Monte Carlo niet geleid tot een definitieve resolutie, doch is aanleiding geworden dat men tot de navolgende conclusies is gekomen, welke overigens bedoeld zijn om de congressisten in de gelegenheid te stellen, hun opinie daarover kenbaar te maken:

1. „— que les obstacles d'ordre fiscal constituent l'une des entraves au rapprochement économique européen;
2. — que, si leur disparition immédiate s'avère difficile, il convient cependant d'y procéder sans attendre la suppression de tous les autres obstacles au rapprochement européen;
3. — que l'attention des Gouvernements soit attirée sur ce que ces obstacles sont différents, selon que l'on envisage le développement des transferts de marchandises, la circulation des capitaux ou la réalisation d'investissements financiers ou industriels par un pays dans un autre;
4. — qu'aucune discrimination fiscale ne soit donc faite entre les Nationaux et les Etrangers et que le principe de territorialité de l'impôt doit constituer une base absolue de la législation fiscale de chaque pays".

Het behoeft nauwelijks betoog dat alleen reeds de toepassing van de in punt 4 vermelde beginselen een uiterst belangrijke stap zou vormen in de richting ener toekomstige integratie der Europese belastingstelsels.

Tenslotte zij als curiosum nog vermeld, wellicht mede als een zekere mate van troost voor hen die zich in hun bestaan bedreigd achten door de zware lasten waaronder de Naamloze Vennootschappen hier te lande menigmaal gebukt gaan, dat het onderwerp van de Mitchell B. Carroll prijsvraag ditmaal de veelzeggende titel draagt:

„Du conflit entre la vie des entreprises et la taxation annuelle de leurs bénéfices".

Ook hierin ligt een aanwijzing, dat de bovenaangehaalde waarschuwende woorden van Professor Smeets ook in andere landen volledige instemming zouden vinden, en dat men zich ook daar er van bewust is, hoezeer de ondernemingen bij de strijd om hun levensbestaan bij voortduring in een al of niet latent conflict met de fiscus zijn gewikkeld.